

بانک کارآفرین
KARAFARIN BANK

بررسی اهمیت کیف پول الکترونیک در بانکداری دیجیتال

شهریور ۱۳۹۹

مدیریت ریسک و مطالعات اقتصادی

اداره مطالعات اقتصادی و بانکی

 مدیریت ریسک و مطالعات اقتصادی

تهران. خیابان ولیعصر. خیابان امین کاج آبادی. شماره ۷۵
تلفن: ۰۲۱-۲۶۲۱۵۰۰۰-۵ نمایر: ۰۲۱-۲۶۲۱۴۹۹۹

ER@karafarinbank.ir | www.karafarinbank.ir

فهرست

- ۱- مقدمه ۱
- ۲- چالش‌های استفاده از کیف پول الکترونیک ۲
- ۳- دلایل استقبال از کیف پول الکترونیک ۲
- ۴- اکوسیستم کیف پول الکترونیک ۴
 - ۴-۱- کاربران ۵
 - ۴-۲- پذیرندگان ۵
 - ۴-۳- ارائه‌دهندگان سرویس پرداخت ۵
 - ۴-۴- بانک‌ها ۶
 - ۴-۵- استارت‌آپ‌های فینتک ۷
 - ۴-۶- سیاست‌گذاران ۷
- ۵- تحلیل روند کیف پول الکترونیک در دنیا و ایران ۸
 - ۵-۱- مرور وضعیت دنیا در صنعت کیف پول‌های الکترونیکی ۸
 - ۵-۲- وضعیت صنعت کیف پول الکترونیکی در ایران ۹
- ۶- تحلیلی ضوابط بانک مرکزی فعالیت مؤسسات اعتباری و راهبران کیف الکترونیک پول ۱۰
- ۷- جمع‌بندی ۱۲

مقدمه

کیف پول الکترونیک که از آن در زبان لاتین به اختصار تحت عنوان "EWallet" یاد می‌شود، سرویسی آنلاین یا برنامه نرم‌افزاری است که به شخص این امکان را می‌دهد، تراکنش الکترونیکی انجام دهد و پرداخت‌های آنلاین خود را با استفاده از تکنولوژی‌هایی مثل NFC یا QRCode و یا جابه‌جایی پول به آدرس کیف پول الکترونیک یا حساب بانکی طرف مقابل، انجام دهد. این موارد می‌تواند شامل خریدهای آنلاین با رایانه یا تلفن‌های هوشمند باشد. همچنین این امکان وجود دارد که کاربران گواهینامه، شماره پلاک ماشین، کارت وفاداری و یا سایر اسناد خود را به کیف پول الکترونیک خود متصل کنند. لذا از کیف پول می‌توان برای پرداخت عوارض، جرایم راهنمایی رانندگی، پرداخت هزینه پمپ بنزین و هر پرداخت خرد دیگری استفاده کرد. علاوه بر این می‌توان از کیف پول برای احراز هویت دارندگان کیف پول در هنگام خرید از یک فروشگاه، استفاده کرد. همچنین یکی از پرکاربردترین کیف پول‌ها، کیف پول مورد استفاده در رمزارزها است. باید توجه کرد که حرکت موسسات مالی به سمت استفاده از کیف پول الکترونیک مسیر همواری را پیش روی ندارد و در این بین با چالش‌های مهم فنی و به خصوص رگولاتوری رو به رو است. لذا در این گزارش به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های این فناوری از نگاه اجزای اکوسیستم کیف پول الکترونیک کشور پرداخته شده است. در بخش چهارم با استفاده از داده‌های در دسترس به روند رو به رشد استفاده از کیف پول الکترونیک در دنیا و اهمیت این فناوری برای نظام بانکداری کشور، تاکید شده است. همچنین با توجه به اهمیت سند "ضوابط بانک مرکزی برای فعالیت مؤسسات اعتباری و راهبران کیف پول الکترونیک در نظام پرداخت کشور"، به تحلیل نقاط ضعف و قوت این سند در بخش ششم پرداخته شده است. در پایان با توجه به اهمیت کیف پول الکترونیک، پیشنهاداتی جهت توسعه این فناوری مطرح گردیده است.

۱- دلایل استقبال از کیف پول الکترونیک

اینکه چرا کیف پول می‌تواند به عنوان یک ابزار پرداخت معرفی گردد دلایل متعددی دارد. این موارد عبارتند از:

✓ حذف برخی گام‌های قابل حذف از فرآیند فعلی پرداخت و تسهیل در پرداخت‌های خرد

- ✓ عدم نیاز به کارت فیزیکی در هر خرید
- ✓ حذف نیاز نیاز به پول خرد و کاهش هزینه‌های مربوط به تهیه و توزیع پول خرد (اپلیکیشن‌هایی مانند تومن و فون‌پی در همین حوزه مورد استقبال بسیاری از کاربران و راننده‌های تاکسی قرار گرفته است)
- ✓ دستیابی به الگوی هزینه کرد مشتریان و امکان هدایت و برنامه‌ریزی و بازاریابی هدفمند
- ✓ اجرای پروژه‌های هوشمندانه وفاداری و باشگاه مشتریان
- ✓ تجمع خدمات متعدد نظیر تخفیف و باشگاه خدمات ویژه و...
- ✓ کاهش هزینه ایجاد کسب و کار جدید با استفاده از بستر ایجاد شده
- ✓ تجمع تراکنش‌های خرد و کاهش بار شبکه پرداخت کارت (این مورد می‌تواند منجر به کاهش قابل توجه هزینه‌های بانکی شود)
- ✓ استقلال نسبی از اپراتورهای موبایل (به‌ویژه در خصوص USSD) و کاهش هزینه هر تراکنش
- ✓ کاهش تماس‌های فیزیکی در هنگام پرداخت و در نتیجه پیشگیری از شیوع بیماری‌های ویروسی مثل کرونا

با یک نگاه گذرا به لیست فوق درمی‌یابیم که ذی‌نفعان متعددی برای این محصول وجود دارد. همچنین با نگاه دقیق‌تر می‌بینیم که برخی از خدمات ذاتی کیف پول الکترونیکی برای دسته‌ای دیگر از فعالان این حوزه به نوعی کاهش ارائه خدمات متعارف و در نهایت کاهش درآمد محسوب می‌گردد. طبیعی است که برخی از این خدمات ممکن است با توجه به ملاحظات که محل بحث نمی‌باشد اصلاً ارائه نشوند و یا با مدل خاصی اجرایی گردند.

۲- چالش‌ها و موانع استفاده از کیف پول الکترونیک

با وجود تمام مزایای کیف پول، مطمئناً چالش‌هایی در ارتباط با کیف پول‌های الکترونیکی وجود دارد. مطالعات زیادی نشان داده است که امنیت همچنان مانع اصلی استفاده از کیف پول‌های الکترونیکی در مقیاس گسترده

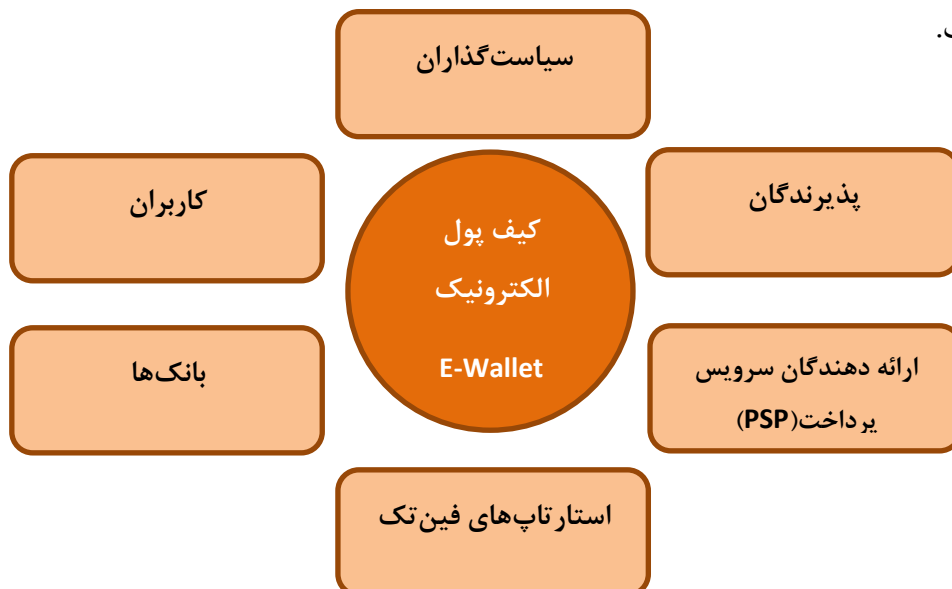
است. تقریباً ۷۰٪ افراد معتقدند که پرداخت از طریق کیف پول امکان کلاهبرداری و سرقت هویت را افزایش می‌دهد. چالش‌های دیگری که در این حوزه مطرح است شامل موارد زیر می‌باشد:

- عدم آگاهی در مورد استفاده مناسب از کیف پول الکترونیک در بین کاربران
- کمبود POS (پایانه‌های نقطه فروش)
- نیاز به تغییر در رفتار مصرف‌کننده.

این چالش‌ها از آن جهت که بسیاری از کسب و کارها کاملاً به سیستم پرداخت کیف پول الکترونیکی متکی نیستند و در عین حال، مشتریان نیز ضمن عدم آشنایی، آمادگی ندارند که با استفاده از داده‌های پرداختی خود، به برنامه‌ی موبایلی خود اعتماد کنند؛ شکل گرفته است. با این وجود، با افزایش امنیت کیف پول الکترونیکی، آموزش و اطمینان بیشتر توسعه صنعت بیومتریک^۲، می‌توان بر این چالش‌ها غلبه کرد.

۳- اکوسیستم کیف پول الکترونیک

حال از منظر هریک از اجزای اکوسیستم کیف پول الکترونیک به بررسی این کسب و کار پرداخته شده است.

شکل ۱- اجزای اکوسیستم کیف پول الکترونیک

^۱ بر اساس گزارش موسسه PWC در سال ۲۰۱۸

^۲ Biometrics

به منظور تبیین دقیق تر اجزای این اکوسیستم به تفصیل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

۳-۱- کاربران

کاربران با حمل کیف پول الکترونیکی می توانند تعداد کارت هایی که هنگام سفر حمل می کنند را محدود کنند و دیگر نیازی نیست که مقدار زیادی پول نقد را با خود به همراه داشته باشند. تمام کاری که کاربران برای استفاده از کیف پول باید انجام دهند این است که به دستگاه خود چند ضربه بزنند تا مبلغ را پرداخت کنند، یا با اسکن بارکد (QRCode) هزینه مواردی را که خریداری کرده اند را پرداخت کنند. شایان ذکر است که با شیوع **بیماری کرونا** استفاده از کیف پول الکترونیکی و پرداخت های غیر تماسی مبتنی بر QR و NFC با استقبال بیشتری نسبت به قبل مواجه شد. در همین راستا بانک مرکزی در راستای تسهیل انجام تراکنش های کارتی و ارتقاء سطح بهداشت خدمات پرداخت، بحث کیف پول الکترونیک و پرداخت با کد QR را به صورت جدی در دستور کار خود قرار داد. همچنین گسترش استفاده از پرداخت های مبتنی بر کیف پول الکترونیک می تواند تخلفات کارتی، از جمله اسکمینگ و کپی برداری کارت بانکی و سرقت رمز کارت بانکی را به صورت چشمگیری کاهش دهد.

۳-۲- پذیرندگان

در این سامانه ها هر دارنده می تواند یک پذیرنده هم باشد و با داشتن نرم افزار کیف پول، هم زمان می تواند از خدمات دارندگان و پذیرندگان بهره مند گردند. هزینه های کارت خوان ثابت یا سیار حذف می شود و به راحتی می توانند کسب و کارشان را توسعه دهند. ارتباط بهتر پذیرندگان فعلی با PSP ها و حذف دردسر پول خرد هم از فواید دیگر از دید این گروه است.

۳-۳- ارائه دهندگان سرویس پرداخت

از دید ارائه دهندگان سرویس های پرداخت، توسعه استفاده از کیف پول های الکترونیکی هم می تواند یک اتفاق مثبت و هم یک اتفاق منفی باشد که در ادامه از هر دو نگاه به آن می پردازیم.

➤ از نگاه مثبت به توسعه استفاده از کیف پول‌های الکترونیکی، هزینه گسترش پذیرندگی بسیار کاهش می‌یابد و ارتباط با پذیرندگان بسیار تسهیل می‌گردد. علاوه بر این PSPها به الگوی مصرف مشتریان دسترسی پیدا می‌کنند و طرح‌های بازاریابی و وفاداری برای دارندگان و پذیرندگان به راحتی برنامهریزی و اجرا می‌شوند. تراکنش‌های خرید موبایلی و انتقال وجه و انواع متعدد دیگری از پرداخت‌ها به سبد تراکنش‌ها اضافه می‌شوند. همچنین بار موجود روی زیرساخت‌ها تا حدودی کاهش می‌یابد. علاوه بر این هزینه‌ی تمام‌شده هر تراکنش تا حد زیادی کاهش می‌یابد.

➤ باید توجه کرد که منبع اصلی درآمد PSPها از محل کارمزد تراکنش‌های شاپرکی است. تجمع تراکنش‌های خرد (که در حال حاضر هر کدام یک تراکنش شاپرکی است و کارمزد مطلوبی را برای PSP به ارمغان می‌آورد) از خواص ذاتی کیف پول‌های الکترونیکی است. لذا در نهایت منجر به کاهش درآمد این شرکت‌ها می‌شود. البته این موضوع مورد اختلاف نظر خیلی از کارشناسان است چراکه به اعتقاد عده‌ای، میزان افزایش تعداد و انواع تراکنش‌های جدید می‌تواند جلوی کاهش درآمد (حتی کوتاه مدت) این شرکت‌ها را نیز بگیرد. ضمن اینکه کاهش هزینه تمام‌شده تراکنش (حذف سهم اپراتور) و کاهش هزینه‌های مداوم توسعه و نگهداری زیرساخت و بعضاً کاهش جرائم ناشی از وضعیت فعلی نیز رقم فراوانی را جبران می‌کند.

۳-۴- بانک‌ها

طبیعتاً با ارائه خدمات کیف پول الکترونیکی، بسیاری از دارندگان کارت‌های بانکی ترجیح می‌دهند از خدمات بانک خود بهره‌گیرند و این تغییر رفتار منجر به صرفه‌جویی بسیار بزرگی برای بانک در زمینه پرداخت کارمزد صادرکنندگی کارت ایجاد می‌کند. هزینه توسعه شبکه پذیرندگان بسیار کاهش می‌یابد و با کاهش هزینه اجاره کارت‌خوان، نهایتاً پول و منابع برای بانک ارزان‌تر تمام می‌شود. با توجه به اینکه بخش بسیار بزرگی از بار موجود بر روی زیرساخت‌های بانک ناشی از تراکنش‌های خرد است، با کاهش تعداد این تراکنش‌ها و تجمع آنها نیز به میزان قابل توجهی از هزینه‌های توسعه و نگهداری زیرساخت کاسته می‌شود.

البته باید توجه داشت که بانک‌هایی که از درآمد ناشی از PSPها (پاسارگاد، پارسیان، تجارت، ملی، سامان، کشاورزی، ملت، تجارت، اقتصاد نوین، سینا، سرمایه، صادرات، قوامین) برخوردارند، به دلیل آنچه که در بالا ذکر شد، احتمالاً از توسعه استفاده از کیف‌های پول الکترونیکی در کوتاه مدت استقبال نخواهند کرد.

۳-۵- استارت‌آپ‌های فین‌تک

از آنجایی که پیشران اصلی نوآوری در صنعت خدمات مالی از همان آغاز، استارت‌آپ‌های فین‌تک بوده‌اند، توسعه استفاده از کیف پول‌های الکترونیکی برای این استارت‌آپ‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. لذا از آنجا که فلسفه اصلی وجود این استارت‌آپ‌ها ارائه خدمات شخصی‌سازی شده و نوآورانه است، کیف پول‌های الکترونیکی، یکی از مهم‌ترین ابزارهای در اختیار این استارت‌آپ‌ها در راستای توسعه باشگاه مشتریان و تحلیل رفتار خرید آن‌ها است. از سوی دیگر داشتن کیف پول الکترونیکی برای استارت‌آپ‌ها می‌تواند منجر به افزایش هزینه مهاجرت^۳ کاربران آن‌ها به سایر پلتفرم‌ها شود. برای مثال کاربری که کیف پول خود در آپ را شارژ کرده باشد به راحتی نمی‌تواند به سایر پلتفرم‌ها مهاجرت کند.

- اخیراً بانک مرکزی با صدور ضوابط فعالیت موسسات اعتباری و راهبران الکترونیکی پول در نظام پرداخت^۴ کشور فعالیت استارت‌آپ‌های فین‌تک در حوزه کیف پول الکترونیکی را بسیار محدود کرده است که در بخش ششم این گزارش به نقد این ضوابط پرداخته می‌شود.

۳-۶- سیاست‌گذاران

از نگاه نهادهای حاکمیتی و نظارتی نظیر شاپرک و بانک مرکزی به نظر می‌رسد که کاهش بزرگی در بار موجود روی شبکه پرداخت کارتی اتفاق می‌افتد و الزام توسعه روز افزون زیرساخت‌های مرتبط را کمرنگ می‌کند. از طرف دیگر استفاده از کیف پول الکترونیکی با توجه به کاهش تعداد تراکنش‌ها در شاپرک منجر به

^۳ Switching cost

^۴ ویرایش پنجم-تابستان ۹۹

کاهش در آمد تراکنش های شاپرک می شود. در نتیجه توسعه کیف پول های الکترونیکی در کوتاه مدت، برای برخی نهادهای حاکمیتی دارای تعاض منافع است.

۴- تحلیل روند کیف پول الکترونیک در دنیا و ایران

۴-۱- مرور وضعیت دنیا در صنعت کیف پول های الکترونیکی

بر اساس داده های جدید^۵، صنعت کیف پول الکترونیکی در سال ۲۰۲۰ به یک صنعت با ارزش ۱ تریلیون دلار تبدیل می شود و رشد ۳۶٫۵ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۹ خواهد داشت. پیش بینی می شود که این صنعت روند صعودی فزاینده ای تا سال ۲۰۲۳ داشته باشد و ارزش کل بازار آن به ۲٫۱ تریلیون دلار برسد. وی چت پی^۶، گوگل والت^۷، اپل پی^۸ و علی پی^۹ رهبران این بازار هستند.

همچنین تعداد افرادی که کیف پول الکترونیکی را برای مدیریت پرداخت های خود استفاده می کنند در سال های اخیر دارای رشد چشمگیری بوده است. در سال ۲۰۱۷ از این روش، ۸۴۵ میلیون نفر برای پرداخت های خود استفاده کرده اند. بر اساس آمار موسسه استاتستا^{۱۰} در سه سال گذشته تعداد کاربران به ۱٫۳ میلیارد نفر رسیده است که رشد ۱۳٫۵ درصدی را نشان می دهد. در این بین، کاربران بین ۲۳ تا ۳۸ ساله ۳۷ درصد و کاربران کمتر از ۲۲ سال، ۲۵ درصد از تعداد کل کاربران این بازار را تشکیل می دهند و به عبارتی این دو دسته، گروه های اصلی این صنعت، محسوب می شوند. پیش بینی می شود تا سال ۲۰۲۳ تعداد کل افرادی که از کیف پول الکترونیکی استفاده می کنند به ۱٫۶ میلیارد نفر در سراسر جهان برسد.

^۵ گزارش موسسه paymentscardsandmobile

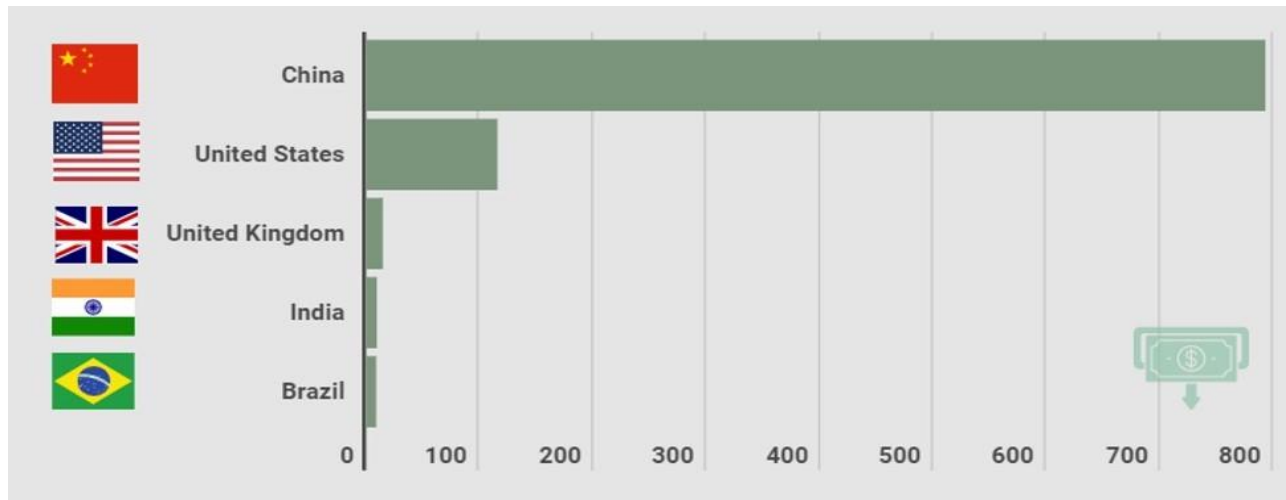
^۶ WeChat Pay

^۷ Google Wallet

^۸ ApplePay

^۹ AliPay

^{۱۰} Statista

شکل ۲- کشور پیشتاز در ارزش تراکنش‌های کیف پول‌های الکترونیک (میلیارد دلار)

به طور کلی، بازار کیف پول الکترونیک تحت سلطه کشورهای آسیایی است که چین به عنوان رهبر جهانی آن فعالیت می‌کند. کشورهای غربی از نظر کاربرد کیف پول الکترونیکی، نسبت به چین، فاصله بسیار زیادی دارند و بیشتر مردم هنوز پول نقد و کارت‌های اعتباری را ترجیح می‌دهند. ایالات متحده با ۱۱۶ میلیارد دلار ارزش تراکنش‌ها، تقریباً با یک هفتم ارزش تراکنش‌های کشور چین در رده دوم این بازار در دنیا قرار دارد. بریتانیا هم در رده سوم صنعت کیف پول الکترونیک در دنیا قرار دارد و انتظار می‌رود در سال جاری ارزش تراکنش‌های بریتانیا به ۱۴,۹ میلیارد دلار برسد.

۴-۲- اهمیت صنعت کیف پول الکترونیکی در ایران

در صنعت کیف پول الکترونیک، آمار دقیقی به لحاظ تعداد کاربران و ارزش تراکنش‌ها منتشر نشده است. اما با یک رصد کلی می‌توان نتیجه گرفت که در ایران هم تعداد کسب کارهای مبتنی بر کیف پول الکترونیک مانند اسنپ، تپ‌سی، آپ، فون‌پی، ایزی‌پی و.. در سال‌های اخیر و به خصوص با شیوع بیماری کرونا از انتهای سال ۹۸ روند صعودی داشته است.

ابزارهای پرداختی در کشور ما از ۱۰۰ تومان تا ۵۰ میلیون تومان را پوشش می‌دهند، در حالی که تقریباً در هیچ جای دنیا چنین چیزی وجود ندارد که یک ابزار پرداخت از یک عدد تا ۵۰۰ هزار برابر آن را پوشش دهد. لذا تراکنش‌های خرد به جهت تعداد بالایی که از حجم تراکنش‌های بانکی را پوشش می‌دهند منجر تحمیل حجم

بالایی از هزینه به سیستم بانکی کشور شده است. طبق گزارش تیرماه ۹۹ شاپرک، حدود ۲۰,۳۸ درصد تعداد تراکنش‌های کارت خوان فروشگاه‌ها، مبلغی زیر ۵ هزار تومان داشته‌اند؛ این در حالی است که بیشترین تراکنش‌های این ابزار دارای مبلغی بین ۵ هزار تا ۱۵ هزار تومان بوده و حدود ۳۵,۹۰ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۵ هزار تومان انجام گرفته‌اند. با توجه به آمارهای شاپرک می‌توان بیان کرد که نزدیک به ۹۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاه‌های دارای مبلغی کمتر از ۵۰۰ هزار تومان هستند. و از این تعداد تراکنش حدود ۵۰ درصد تراکنش‌های شاپرک زیر ۱۰ هزار تومان هستند.

➤ لذا با بررسی این آمار می‌توان به این نتیجه رسید که ساختار رگولاتوری و ارائه‌دهندگان سرویس‌های پرداخت (PSP) برای تصمیم‌گیری در مورد آینده کیف پول‌های الکترونیکی دارای یک تعارض منافع هستند. آن‌ها نمی‌توانند از درآمدهای خود در پرداخت‌های خرد چشم‌پوشی کنند؛ در حالی که پرداخت‌های زیر ۵ هزار تومان حدود ۳۱۵ میلیارد تومان برای شاپرک و شتاب درآمد دارند، هیچ‌گاه رگولاتور میلی به حذف آن نخواهد داشت؛ در نتیجه یکی از مهم‌ترین موانع رشد کیف پول‌های الکترونیک در کشور، رگولاتور و بانک‌هایی هستند که از درآمد PSPها منتفع هستند.

این در حالی است که راه‌اندازی کیف پول الکترونیک سبب می‌شود تا بسیاری از تراکنش‌های خرد به یک شارژ کیف پول تبدیل شود.

۵- تحلیل ضوابط بانک مرکزی در خصوص فعالیت مؤسسات اعتباری و راهبران کیف الکترونیک پول

انتظار می‌رفت که انتشار این سند تسهیل‌کننده استفاده و توسعه کیف پول‌های الکترونیک در کشور باشد. تنها نکته این ضوابط به رسمیت شناخته شدن کیف پول‌های الکترونیک از سوی بانک مرکزی است؛ این در حالی است که پیش از آن هم استفاده از کیف پول الکترونیک توسط بانک‌ها و استارت‌آپ‌های فین‌تک رواج داشته است، در نتیجه به رسمیت شناخته شدن توسط بانک مرکزی هم خیلی کمک به اکوسیستم این صنعت در کشور نمی‌کند.

شماری از نقدهایی که می‌توان به مستند یادشده وارد آورد، به این شرح فهرست می‌شود:

- شرط داشتن ۵ میلیارد تومان سرمایه ثابتی برای ارائه دهندگان کیف پول الکترونیک، باعث حذف برخی از فین تک‌ها از حوزه کیف پول الکترونیک خواهد شد. از آنجایی که فین تک‌ها عموماً استارت‌آپ‌هایی هستند که به مرور سرمایه ثابتی آن‌ها افزایش پیدا می‌کند، لذا بیشتر فین تک‌ها با این شرط از داشتن کیف پول الکترونیک حذف خواهند شد. اما شرط مهم دیگر این هستند، تعامل داشتن فین تک‌ها با یک بانک عامل است؛ این شرط برای استارت‌آپ‌های فین تک یک مانع سخت دیگر است و البته برای بانک‌ها یک فرصت جهت همکاری یا تملک استارت‌آپ‌های موفق است. اگر چه به نظر می‌رسد از دیدگاه بانکی، این دو شرط که منجر به حذف بسیاری از استارت‌آپ‌های فین تک از صنعت کیف پول‌های الکترونیک می‌شود، خبر خوشحال‌کننده‌ای باشد؛ اما از دیدگاه مخالفین، نتیجه این شروط، ایجاد نظارت سنتی بر فین تک‌ها است؛ در حالی که فلسفه وجود آن‌ها، تغییر رویکرد سنتی در ارائه خدمات مالی است. لذا حذف فین تک‌ها از این اکوسیستم، شاید منجر به کاهش ارائه خدمات نوآورانه در این صنعت شود.
- انتظار می‌رفت که در این مستند به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های ارائه دهندگان کیف پول الکترونیک یعنی رایگان بودن استفاده از سایر ابزارهای تراکنش پرداخته شود و با گران کردن هزینه تراکنش‌های خرد، هنگام استفاده از ابزارهای تراکنش فروشگاهی برای کاربران، آن‌ها را به استفاده از کیف پول الکترونیک سوق دهد. لذا با شرایط رگولاتوری فعلی، دلیلی برای استفاده از پرداخت مبتنی بر کیف پول الکترونیک برای کاربران وجود ندارد.
- در این مستند برای تراکنش‌های مبتنی بر کیف پول الکترونیک سقف حداکثر تراکنش روزانه ۲۰۰ هزار تومان در نظر گرفته شده است. بنا به ادعای کارشناسان این محدودیت به دلیل جلوگیری از سود حاصل از رسوب سرمایه در بانک‌ها، برای ارائه دهندگان کیف پول در نظر گرفته شده است؛ در حالی که بانک مرکزی می‌توانست، با ایجاد یک سیستم نظارتی بر حساب کاربران در بانک‌ها، این محدودیت را برای استفاده از کیف پول الکترونیک، ایجاد نکند.
- در مستند به استفاده از سامانه پایا در موضوع تسویه حساب با پذیرندگان و برداشت وجه نقدی مشتریان اشاره شده که با رویکرد تسریع در تسویه حساب پذیرندگان خرد مغایر است، در ضمن سامانه پایا به

دلیل ماهیت دسته‌ای بودن، اشکالاتی را در زمینه مغایرت‌گیری و در نهایت سطح رضایت‌پذیرندگان در گذشته به همراه داشته است.

- نکته منفی دیگر که اخیراً خارج از این مستند از سوی بانک مرکزی ابلاغ شد، تعیین نرخ کارمزدهای دریافتی از دارندگان و پذیرندگان کیف پول الکترونیک است. در حالی که رگولاتورها در دنیا سقف تعیین نمی‌کنند، ممکن است که کف مبلغ را تعیین کنند ولی معمولاً سقف برای کارمزد تعیین نمی‌کنند و سرویس‌دهنده می‌تواند با اضافه کردن سرویس‌های متعدد، میزان کارمزد دریافتی خود را بالا ببرد؛ در نتیجه با توجه به این تصمیم بانک مرکزی، محرک اصلی برای بهبود هرروزه سرویس‌ها از بین خواهد رفت و تعدادی کیف پول‌های بی‌خاصیت با سرویس‌های نه‌چندان جذاب به وجود خواهد آمد و در نهایت مصرف‌کننده نخواهد داشت و در عمل این مستند با شکست مواجه خواهد شد و مشکل کیف پول الکترونیک در کشور حل نخواهد شد.

۶- جمع‌بندی

بررسی روند پیشرفت کیف پول الکترونیک در دنیا نشان می‌دهد که این فناوری با شتاب بالایی در دنیا رشد می‌کند و در این بین حتی اگر رگولاتورها در کوتاه‌مدت از پیشرفت آن جلوگیری کنند، با توجه به منطق قوی که در استفاده از این فناوری وجود دارد، در نهایت کیف پول الکترونیک جایگاه مهمی در اکوسیستم کسب‌وکارهای مالی خواهد داشت.

با توجه به این که فین‌تک‌ها بر اساس مستند منتشر شده بانک مرکزی، برای ادامه فعالیت‌شان باید متصل به یک بانک عامل باشند، به بانک توصیه می‌شود که به سرعت شناسایی و همکاری با فین‌تک‌های موفق و توانمند را در دستور کار قرار داده یا راساً اقدام به ایجاد کیف پول الکترونیک نماید.

همچنین با توجه به وجود تعارض منافع در این سیستم پرداخت، مقتضی است بانک حداکثر تلاش خود را در راستای تغییر رگولاتوری سخت‌گیرانه بانک مرکزی برای تسهیل فعالیت کیف پول‌های الکترونیکی به کار گیرد تا با افزایش سقف تراکنش‌های مبتنی بر کیف پول الکترونیک ضمن کاهش هزینه‌های خود، درآمد بانک را از محل کارمزد تراکنش‌ها، افزایش دهند.